

Schriftelijke vragen ex artikel 37 Reglement van orde voor de raadsvergaderingen (RvO)

Datum indiening **5 juni 2014**

Onderwerp

Technische vragen : Voorjaarsnota, Jaarrekening 2013, Reservekeeper en Meerjarige Prognose Grondexploitaties

Aan het College,

Inleiding

Nederland Duurzaam constateert een zeer verontrustende ontwikkeling in het financieel beleid van de gemeente, grotendeels geleid door het negatieve effect dat de risicovolle grondexploitaties met zich meebrengen. Het perspectief geschetst op pagina 5 is verre van rooskleurig te noemen. We gaan in 4 jaar tijd van een grofweg 1,8 mln voordelig resultaat naar een 2,5 mln nadelig resultaat. Waar we te maken hebben met een verder (financieel) gezonde gemeente trekken de grondexploitaties een zeer grote tol op de Heerhugowaardse financiële situatie. Daar worden zowel de nieuwe raad als het nieuwe college mee geconfronteerd, waardoor we samen voor een grote uitdaging staan. Er is nu een pragmatisch beleid nodig waarmee we dergelijke risico's in de toekomst vermijden. Waar in het verleden de gemeente feitelijk als privaat persoon is gaan handelen door actief deze grondposities te nemen zou dit in de toekomst niet meer op dezelfde wijze voor mogen komen. Daar wordt simpelweg te veel risico mee afgewend op de burger.

Ook is Nederland Duurzaam van mening dat de zaken nu zo realistisch en eerlijk mogelijk voorgeschoteld moet worden aan de burger, zodat we allemaal weten waar we aan toe zijn.

We bevinden ons in een kritieke fase waarin Heerhugowaard zich ontwikkeld tot stad en als een van de weinige gemeenten in Noord Holland nog groei vertoond. We zullen dus ook moeten denken aan infrastructuur en voorzieningen passend bij deze groei, met een lange termijn visie. Even belangrijk is het feit dat we als land, dus ook als gemeente, in een (energie)transitieperiode zitten waarbij duurzaamheid meer dan ooit belangrijk is bij uitvoering van financieel beleid. Keuzes moeten gemaakt worden niet alleen op basis van korte termijn opbrengsten en lasten, maar op basis van de waarde voor de gemeente op basis van de bijdrage aan duurzaam samenleven. Bezuinigen is soms nodig, maar ook investeren in belangrijke zaken mag niet worden vergeten.

Hier komt bij dat we in een periode zitten waarin er Rijksbezuinigingen worden doorgevoerd en de taken in het sociale domein worden doorgeschoven naar de gemeente, wat voor veel onzekerheden zorgt. Nederland Duurzaam deelt de zorgen maar is tevreden over het door het college aangehouden credo '1 euro uit Den Haag is 1 euro in Heerhugowaard'. De gelden van het Rijk, moeten ten goede komen aan de broodnodige zorg in de gemeente.

Al met al rumoerige tijden, waarbij de behoefte bestaat aan een stabiel beleid. Nederland Duurzaam vindt het geruststellend dat het college zich vasthoudt aan financieel beleid dat al het college hiervoor is ingezet. Hierdoor zal structuur en hopelijk meerjarige stabiliteit ontstaan.

Technische Vragen Voorjaarsnota

1. Pagina 16. Regionalisering Brandweer

De Heerhugowaardse bijdrage groeit door de regionalisering met 30%, dat is een aanzienlijke verhoging terwijl dit eigenlijk een besparing zou moeten opleveren. De verklaring luidt dat de aanrijtijden verkort dienen te worden en er hiervoor aanpassingen gedaan zouden zijn. Dit leidt onvermijdelijk tot de vraag of dan de Heerhugowaardse aanrijtijden hiervoor onder de maat waren. En welke aanpassingen hebben we hier dan over? Zijn dit eenmalige aanpassingen of zal de bijdrage structureel omhoog moeten?

Antwoord:

Volgt 30 juni 2014.

Ad E. Ook hier wordt gesproken over aanpassingen van de Heerhugowaardse brandweerkazerne op order van de VR NHN. Welke aanpassingen gaat het dan om, aangezien de kazerne van HHW relatief nieuw is? En als dit benodigd is voor de VR, waarom betaalt Heerhugowaard dan als enige de kosten a €50.000? En waarom komen deze kosten over meerdere jaren terug?

Antwoord:

Volgt 30 juni 2014.

Ad A. pagina 13: hier staat een effect van krap 7 ton aan extra kosten met betrekking tot de regionalisering van de brandweer, aflopend richting 2018. Waar bestaan deze kosten uit? Hoe kan het dat Heerhugowaard een dergelijk relatief groot nadeel voelt van deze regionalisering en wat doet het college hiertegen?

Antwoord:

Volgt 30 juni 2014.

2. Pagina 19 Rente effect grondexploitatie NIEGG naar MVA

De in het verleden genomen risico's met betrekking tot het verkrijgen van een grote grondpositie om daarop te ontwikkelen manifesteren zich nu negatief door de financieel verslechterde marktsituatie. Daarbij is er wel geïnvesteerd met geleend geld dat nu rente kosten met zich mee brengt.

Geconfronteerd met deze situatie: wat wordt er aan gedaan om de rente op deze leningen zo laag mogelijk te houden? Zijn er langere termijn afspraken gemaakt over het rentepercentage op deze leningen? Is er vervroegde aflossing mogelijk op deze leningen?

Antwoord:

Op pagina 182 van de begroting 2014 zijn de uitgangspunten voor de begroting 2014 en het meerjarenperspectief opgenomen. Daar kunt u lezen dat het gemiddelde rentepercentage van de huidige leningenportefeuille 3,50% bedraagt en dat de verwachting is dat in 2014 geen langlopende leningen zullen worden aangetrokken. Op basis van deze gegevens is de rente op het investeringenschema, reserves en positieve waarde grondexploitatie voor 2014 vastgesteld. Voor de rentevergoeding negatieve boekwaarde is aansluiting gezocht met de geldende rentevergoedingen in de markt, rekening houdend met de verwachting dat de rente licht zal stijgen.

Op pagina 27 van de Voorjaarsnota 2014 ziet u de uitgangspunten voor de begroting 2015. De specificatie van de leningenportefeuille staat op pagina 125 van de jaarstukken 2013. In 2013 zijn de mogelijkheden onderzocht om een aantal leningen uit 2005, 2007 en 2008 bij de BNG vervroegd af te lossen. Echter door de boeterente die door de BNG in rekening zal worden gebracht is dit eigenlijk geen alternatief.

Technische Vragen Jaarrekening 2013

1. Rente percentage in berekeningen

Het rentepercentage waarmee gerekend wordt geeft een “gevaarlijke” voorstelling. Er wordt steeds met een percentage van 3,6% gerekend terwijl de daadwerkelijke marktrente een stuk lager is. Dit geldt ook voor de ‘bespaarde rente’ (niet betaalde rente over geld in reserves) die daardoor hoger wordt voorgesteld dan dat deze in werkelijkheid is. Hierdoor worden de grondexploitaties duurder en wordt er ‘rijk gerekend’ en op te grote voet geleefd. Is het college bereid om kritisch naar het gevoerde activa- en rente beleid te kijken in de komende tijd?

Antwoord:

Zie pagina 133 van de raadsbegroting 2013 waarin de uitgangspunten voor de toerekening van de werkelijke rentelasten (gemiddeld 3,5%) aan de investeringen, reserves en grondexploitaties zijn vastgelegd. Uw veronderstelling dat de werkelijke rente een stuk lager is dan de doorberekende rente is daarmee onjuist (3,5% gemiddeld, doorberekening 3,6%). De kadernota rentebeleid is in 2013 geactualiseerd. Daarin is met betrekking tot de toerekening aan de grondexploitaties de volgende afweging opgenomen:

<<Vanuit het risicoperspectief is het echter niet irreëel dat voor de toerekening van de rente aan grondexploitaties met een hoger percentage (i.c. 3,6%) wordt gerekend dan de (gemiddelde) werkelijke rente (i.c. 3,5%). Vanwege het feit dat de gemeente voor de banken een ‘veilige’ partner is zijn de rentepercentages op leningen van de gemeente naar verhouding laag.

Indien banken voor de financiering van gemeentelijke grondexploitaties dezelfde systematiek zouden hanteren als bij een marktpartij (met vergelijkbare activiteiten) dan de rente die door de banken bij de gemeente in rekening wordt gebracht hoger zijn vanwege de risico-opslag (i.c. 0,1%) die dan in het rentepercentage zou zijn opgenomen.

2. Programmadeel 3 Stedelijke voorziening en duurzaam samenleven.

Op pagina 47 wordt onder collegedoelstelling 3.5 als aandachtspunt meegegeven dat er duurzaamheidsambities gesteld moeten worden bij nieuwbouwwoningen. Dit sluit aan bij de in het verleden vastgestelde Roadmap Duurzaamheid.

Wat is er van deze ambities waarheid geworden in de lopende plannen?

Zijn er eisen gesteld aan de nieuwbouwwoningen met betrekking tot energielabels en RC waarden (isolatiewaarden)? En wat wordt er met betrekking tot energieneutraliteit in de genoemde duurzaamheidsparagrafen in aangepaste contracten afgedwongen?

Antwoord:

Om toekomstbestendig, energiezuinig én ambitieus nieuwbouwwoningen te realiseren is het huidige uitgangspunt om 30% energiezuiniger te presteren dan een energieprestatie (EPC) van 0,8 (EPC 0,56) Deze in het Bouwbesluit vastgelegde norm voor energieprestatie dateert van 2010. De EPC wordt bepaald mede aan de hand van de toegepaste materialen (en daarmee Rc-waarden). Ook het energielabel is gebaseerd op de EPC waarde van een woning. De aangepaste contracten zijn een optelsom van een veelheid van belangen, en zeker over de afgelopen periode is het gewicht van het economisch belang toegenomen.

3. Indicatoren

Bij de vorderingsindicatoren van het duurzaam beleid staat stevast ‘opgestart/op schema’ terwijl de interpretatie van Nederland Duurzaam is dat de ambities niet overeenkomen met het behaalde resultaat. Vindt het college dat er genoeg aan gedaan is om de duurzaamheidsambitie van Heerhugowaard eer aan is gedaan en deze indicatoren correct zijn weergegeven?

De effectindicatoren geven niet weer wat er aan duurzaamheidsdoelen (anders dan de algehele energieneutraliteit – die overigens niet gekwantificeerd is -) wordt behaald. In hoeverre is het college bereid om in de toekomst effectindicatoren te gebruiken die aangeven hoe er per project energie wordt bespaard (productie en gebruik van energie)?

Antwoord:

De vorderingsindicatoren zijn onderdeel van de reguliere BURAP's. Hierin wordt op hoofdlijnen gerapporteerd. Achterliggend worden per project energiebeparing/cq. duurzame energieopbrengst geregistreerd. Efficiency wordt bepaald door de kosten per project af te zetten tegen de energiebeparing/cq. duurzame energieopbrengst. De voorgestelde methodiek wordt feitelijk al toegepast.

Op basis van het recente afgesloten coalitieakkoord en collegeprogramma zal worden onderzocht in hoeverre de bestaande effectindicatoren (nog) voldoen.

4. Paragraaf B. Weerstandsvormogen.

Van de 59,5 miljoen euro wordt slechts een deel gespecificeerd. De risico's van € 15,8 miljoen worden gespecificeerd, maar de overige risico's t.w.v. € 43,7 miljoen niet. Wat zijn de grootste risico's hier? Graag specificatie.

Antwoord:

Zie de bijlage met alle risico's die reeds naar aanleiding van een vraag van één van de andere raadsfracties op www.raad.heerhugowaard.nl is opgenomen.

5. Paragraaf D. Financiering.

Wat is de grootte van de 'rentepot' over de jaren 2014 en 2015, geprognosticeerd?

Antwoord:

We gaan ervan uit dat met rentepot, rentepost wordt bedoeld. De geprognosticeerde rente zijn:

2014 € 3,67 miljoen

2015 € 3,30 miljoen

6. Blz 137 Bedrijfsvoering

Er is een aanzienlijke kostenpost te benoemen (2,7 miljoen) voor gemeentepersoneel dat zich bezighoudt met grondexploitaties/investeringen. Bij het wegvallen van eventuele (delen van) grondexploitaties moeten deze kosten weer ten laste van de exploitatie komen. Is dit scenario voorzien in de nabije toekomst? Is hier rekening mee gehouden?

Meer specifiek:

Stel dat er € 80,00 p/u aan intern tarief wordt gerekend dan zou dat 25 fte zijn voor een heel jaar. Bij een gemiddeld jaarsalaris van € 60.000 zou het 45 fte zijn.

- Wat zijn de uren (aantal) geweest in 2013 t.l.v. grex en investeringen? M.a.w. hoeveel fte's zijn dat?
- Wordt er een buffer in de begroting opgenomen om bij terugkomst ambtenaren t.l.v. de exploitatie dit te dekken?

Antwoord:

In het onderstaande staatje is naast de doorbelasting in geld ook het aantal uren dat hiermee gemoeid is opgenomen:

Hoofdproduct	Doorbelast naar grexen in geld	Doorbelast naar investeringen in geld	Uurtarief dekking	Doorbelast naar grexen en investeringen in uren
5205 Planeconomie	€ 157.129	€ 27.816	€ 85	2.176
5210 Sociaal Ruimtelijke Ordening	€ 629.908	€ 82.779	€ 88	8.099
5220 Omgevingsvergunning	€ 66.872	€ 23.843	€ 86	1.055
5230 Vastgoed	€ 70.713	€ 11.223	€ 86	953
5240 Handhaving	€ 1.667		€ 82	20
5310 Ingenieursbureau	€ 564.101	€ 973.551	€ 92	16.714
5320 Wijkbeheer	€ 0	€ 27.253	€ 87	313
5330 Stadsbedrijf	€ 827	€ 47.949	€ 87	561
5330 Stadsbedrijf	€ 2.296	€ 9.215	€ 41	281
5350 WOC		€ 43.663	€ 94	464
	€ 1.493.513	€ 1.247.292		30.171

Uitgaande van een gemiddelde productiviteit van 1.275 uur per jaar houdt dit in dat in 2013 23,66 Fte zijn ingezet voor grondexploitaties en investeringen.

In de meerjarenraming is geen rekening gehouden met het financiële effect dat zou ontstaan als er minder uren ten laste van de grondexploitaties/ investeringen kunnen worden geschreven.

7. Grondexploitaties algemeen

Door een actieve grondpositie in te nemen in deze grondexploitaties zijn risico's genomen. De gemeente is op deze manier feitelijk als een private ondernemer bezig met gemeenschapsgeld. Zijn er initiatieven die onderzoeken of (delen van) grondexploitaties van de hand gedaan kunnen worden aan particuliere marktpartijen?

Antwoord:

Dit gebeurt door gronden te verkopen aan partijen die er vervolgens op gaan bouwen. In Heerhugowaard zuid is er een contractsverhouding met een ontwikkelaar. In De Draai zijn gesprekken gevoerd en sluiten we contracten met meerdere partijen. Eerder is besloten in de Broekhorn geen risicodragende grondexploitatie te voeren en hebben we al onze gronden verkocht aan Bouwfonds.

Technische Vragen Reservekeeper 2014

1. Blz. 17

Er wordt voorgesteld de 'Reserve marketing De Vaandel' op te heffen. Is deze niet juist hard nodig op dit moment? Of is er een alternatief voor budget marketing De Vaandel?

Antwoord:

Zoals u in het verloopoverzicht van deze reserve kunt zien (zie pagina 52 van de reservekeeper) is deze reserve ultimo 2014 uitgeput en wordt om die reden voorgesteld deze daarna op te heffen. Mocht er behoefte zijn aan extra budget zal daartoe alternatieve dekking moeten worden gevonden.

2. Blz. 17 Reserve beheer en sociale structuur.

Wat houdt in deze context het groeibudget in?

Antwoord:

Via de algemene uitkering uit het gemeentefonds en via de ozb-opbrengst krijgt de gemeente extra middelen als gevolg van de groei van de gemeente.

3. Duurzaamheidsreserves

Nederland Duurzaam ziet meerwaarde in het samenvoegen van een aantal duurzaamheids reserves. Zie bijvoorbeeld nummers 713.168 en 173. Kan het college zich hierin vinden?

Antwoord:

Er is een reserve m.b.t. duurzaamheid: 713.168 Duurzaamheid. Deze reserve is bedoeld ter dekking van de lasten in het kader van het programma Duurzaamheid 2012 t/m 2015. De reserve heeft een revolverend karakter (zie blz. 42 van de Reservekeeper)

De reserve met nummer 713.168 IKS (co-financiering) is ingesteld om het gemeentelijk aandeel (57,5%) in de kosten van het uitvoeren van een praktijkproef in De Draai op grond van het Innovatieprogramma Klimaatneutrale Steden te kunnen financieren. Na afloop van het project is de reserve leeg. Naast het gemeentelijk deel heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (v/h AgentschapNL) een subsidie verleend voor 42,5% van de projectkosten.

Om administratieve redenen is het niet gewenst om beide reserves samen te voegen.

4. Blz. 32 Reserve Grote projecten

Er wordt hier gesproken over "dotatie cf. innovatieve methode". Wat wordt met deze methode bedoeld?

Antwoord:

De dotatie aan de Reserve Grote Projecten is in de begroting 2014 opgenomen voor een bedrag van € 1.900.000. In 2005 zijn we begonnen met een dotatie van € 190.000 en elk jaar is deze dotatie opgelopen met € 190.000 (2005 - € 190.000 ; 2006 - € 380.000; 2007 - € 570.000; 2014 - € 1.900.000). Deze methodiek waarbij jaarlijks € 190.000 wordt toegevoegd staat bekend als de innovatieve methode.

De reserve grote projecten is gevormd voor de dekking van lasten van investeringen in gerealiseerde grote projecten. Het betreft de projecten Gembipark, brandweerkazerne, zwembad De Waardergolf, Trinitascollege en Cool. Eind 2026 is de reserve volledig aangewend. De jaarlijkse storting en de kapitaallasten grote projecten zijn dan nagenoeg gelijk..

5. Blz. 37 Res. Kunstgrasvelden/accommodaties.

De stukken laten zien dat deze reserve over 5 jaar leeg is. Nederland Duurzaam maakt zich zorgen over de dekking na deze periode. Heeft het college hier al over nagedacht? En zo ja, wat is daarna de dekking?

Antwoord:

De reserve kunstgrasvelden/ accommodaties heeft ultimo 2018 een saldo van € 376.000.

6. Blz. 48 Rente egalisatiereserve.

Ook hier maakt Nederland Duurzaam zich zorgen over de jaren na 2018. Is er hier al een dekking voorzien?

Antwoord:

Deze reserve is gevormd ter dekking van de niet gedekte rentelasten als gevolg van het herrubriceren van grondcomplexen uit de Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) naar de materiële vaste activa (MVA) in 2013. Vrijval vindt plaats gedurende vijf jaar, voor het eerst in 2014. Na deze vijf jaar (of zoveel eerder als mogelijk) dient beoordeeld te worden of deze gronden nog steeds onderdeel zijn van de materiële vaste activa. Is dit het geval dan dient na 2018 voor structurele dekking binnen de exploitatie te worden gezorgd. Dekking vanuit reserves van structurele lasten is namelijk niet toegestaan.

Technische Vragen Meerjarige Prognose Grondexploitaties

1. Blz. 21 Gronduitgifte

Het programma uitgifte van m² bedrijventerreinen 2014-2020 wordt nog immer erg optimistisch voorgesteld. Wat is er al gerealiseerd in 2014 van de 16.795 m²?

Antwoord:

In 2014 is in de eerste zes maanden geen bedrijfsgrond verkocht

2. Blz. 27 Leesbaarheid tabellen.

Bij de tabellen vanaf blz. 27 worden plus en minus tekens door elkaar gebruikt met verschillende betekenissen (negatief / positief). Dit is erg verwarrend voor de lezer. Kan het college erop aandringen dat dergelijke stukken in het vervolg met een consequente plus/minus notering definitie werken?

Antwoord:

De opmerking nemen we voor kennisgeving aan. De plus en min tekens kloppen.

3. Blz. 40 Programmawijziging ER (blz. 40).

Tot hoever en hoelang kan dit programma steeds wijzigen? Is nu de laatste wijziging door ER met de gemeente overeengekomen?

Antwoord:

De grondexploitatie De Draai blijft een dynamisch proces; zo ook de ontwikkeling van de clusters van ER. Of dit de laatste wijziging is is dan ook niet te zeggen.

Ingediend namens Fractie Nederland Duurzaam

Raadslid F.J. Marchal